

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 78 punten te behalen; het examen bestaat uit 24 vragen en een vertaalopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.

Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Alexander op bezoek in Athene

- Regel 8 de Perzische tragedie op zee
- 1p **1** ■ Hiermee wordt bedoeld op de gebeurtenissen bij:
- A het Athos-gebergte
  - B Marathon
  - C Plataeae
  - D Salamis
- In de regels 10-18 gebruikt Herodotus epanalepsis.
- 2p **2** □ Laat door het citeren van het desbetreffende tekstelement uit de regels 10-14 en het desbetreffende Griekse tekstelement uit de regels 15-18 zien dat Herodotus epanalepsis gebruikt.
- Regel 24-25 Οὔτε γὰρ ἄν ὑπερβάλοισθε
- 1p **3** □ Citeer het Griekse tekstelement uit het vervolg (t/m regel 32) waarin dezelfde verwachting wordt uitgesproken.
- Regel 26 τῆς Ξέρξεω στρατηλασίας τὸ πλήθος
- 2p **4** □ Citeer uit de regels 33-43 het Griekse tekstelement waarin Alexander dit eveneens ter sprake brengt.
- Regel 25-26 Εἶδετε t/m τὰ ἔργα
- 2p **5** □ Noteer twee van deze ἔργα die men kan opmaken uit de regels 19-22. Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- Regel 28-29 Μὴ ὄν βούλεσθε t/m περὶ ὑμέων αὐτῶν
Deze woorden worden door H. L. van Dolen als volgt vertaald:
“Zet het toch uit uw hoofd uw krachten te meten met onze Koning. Dat leidt alleen maar tot verlies van uw land en tot een niet aflatende strijd om het bestaan.”
Herodotus gebruikt een metafoor die niet in deze vertaling is terug te vinden.
- 1p **6** □ Om welke metafoor gaat het? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 1p **7** □ Citeer uit de regels 24-32 (Νῶν t/m ἀπάτης) het Griekse tekstelement waarmee Mardonios terugkomt op Xerxes' woorden ἐόντες αὐτόνομοι (regel 21).
- Bij onderhandelingen is het gebruikelijk dat iemand de zaken anders voorstelt dan hij ze zelf beoordeelt.
- 2p **8** □ In welk opzicht verschilt de voorstelling van zaken die Mardonios in de regels 24-32 (Νῶν t/m ἀπάτης) geeft van zijn beoordeling in de regels 6-14? Ga bij je antwoord in op beide passages.
- Regel 34 εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας εὐούσης ἐξ ἑμεῦ
Herodotus heeft de lezer hiervan al op de hoogte gebracht.
- 2p **9** □ Citeer uit de regels 1-14 het desbetreffende tekstelement.
- Regel 39 ἐθέλουσι
In regel 27 worden de Perzen aangeduid met ἡμέας, maar in regel 39 met de 3^e persoon meervoud ἐθέλουσι.
- 2p **10** □ Verklaar dit verschil.
- Alexander gebruikt in de regels 33-43 een toezegging uit de boodschap van Xerxes (regel 19-22) die Mardonios in de regels 23-32 niet noemt.
- 1p **11** □ Om welke toezegging gaat het? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- Alexander maakt in de regels 33-43 duidelijk dat de Atheners een voorkeursbehandeling in het vooruitzicht wordt gesteld.
- 1p **12** □ Citeer het Griekse woord waaruit dat blijkt.

Regel 51-52 Ἐπίτηδες ὄν ἐποίουν

- 1p **13** ■ Deze woorden hebben betrekking op:
- A κάρτα ἕδεισαν (regel 47)
  - B ἐπανεμειναν διατρίβοντες (regel 49)
  - C ἕμελλον πεύσεσθαι (regel 50)
  - D πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους (regel 51)

Tekst 2 en tekst 1

Vergelijk de reactie van de Meliërs in tekst 2 op het voorstel van de Atheners met de reactie van de Atheners in tekst 1, regel 54-63 op het aanbod van Alexander namens de Perzen.

In tekst 2 gebruiken de Meliërs twee argumenten die de Atheners in tekst 1, regel 54-63 ook gebruiken om het aan hen gedane voorstel af te wijzen.

- 4p **14** □
- a. Omschrijf deze twee argumenten in eigen woorden.
  - b. Wat is het verschil tussen de reactie van de Meliërs in tekst 2 en de reactie van de Atheners in tekst 1, regel 54-63 op het gedane voorstel? Beantwoord de vraag in het Nederlands en ga bij je antwoord in op beide passages.

Tekst 3 en tekst 1

Tekst 3, regel 5-6 dat hij in de toekomst beter andere aanbevelingen kon doen aan de Atheners

- 2p **15** □ Citeer het Griekse tekstelement uit tekst 1, regel 53-63 dat een vergelijkbare gedachte uitdrukt.

Tekst 4

Regel 2-5 θύσας t/m ἐς τὸ μέσον

Vergelijk deze passage met de volgende bewerking van Aubrey De Sélincourt:

“Kleisthenes liet honderd runderen slachten en gaf een banket waaraan niet alleen de vrijers waren uitgenodigd, maar iedere man van enig aanzien in Sicyon. Toen het banket ten einde was werden de rivalen voor de laatste maal aan de tand gevoeld: ze moesten voor het voltallige gezelschap een redevoeering houden.”

Deze versie wijkt op een aantal punten af van de tekst van Herodotus. Zo ontbreekt het onderdeel μουσική geheel.

- 2p **16** □ Noteer nog twee punten van verschil tussen de versie van De Sélincourt en het verhaal van Herodotus. Beantwoord de vraag in het Nederlands en ga in op beide teksten.

Regel 7 ὀρχήσατο en ὀρχέετο

- 2p **17** □ Leg het verschil in gebruikswijze tussen deze twee werkwoordsvormen uit. Betrek de context in je antwoord.

- 2p **18** □
- a. Citeer het Griekse tekstelement uit de regels 1-11 (t/m ἐχειρονόμησε) dat duidelijk maakt hoe Hippokleides over zijn eigen optreden oordeelt.
  - b. Citeer het Griekse zelfstandige naamwoord uit de regels 8-16 (Μετὰ δὲ t/m Ἴπποκλείδῃ) waaruit het oordeel van Kleisthenes over het optreden van Hippokleides blijkt.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Regel 17 ὀνομάζεται

- 1p **19** Leg uit dat deze vorm hier geen praesens historicum kan zijn. Betrek de context in je antwoord.

Regel 23 ἐκάστῳ δωρεὴν δίδωμι

Kleisthenes geeft hiervoor twee redenen.

- 2p **20** Noteer deze twee redenen. Beantwoord de vraag in het Nederlands en baseer je antwoord op de regels 18-25.

Tekst 5 en tekst 4

Tekst 5, regel 1-3 Hij sprong t/m van verontwaardiging

- 1p **21** Citeer het Griekse woord uit tekst 4, regel 5-16 (Προϊούσης t/m Ἴπποκλείδῃ) dat de verontwaardiging van Kleisthenes over dezelfde gebeurtenis weergeeft.

Tekst 4, regel 14 οὐκέτι κατέχειν δυνάμενος

- 1p **22** Citeer het tekstelement uit tekst 5 dat hiermee inhoudelijk overeenkomt.

Tekst 4, regel 16 Οὐ φροντὶς Ἴπποκλείδῃ

- 1p **23** Omschrijf in eigen woorden welke reden er in tekst 5 voor dit antwoord wordt gegeven.

De verhouding tussen vader en dochter in verband met de keuze van de huwelijkspartner is in het verhaal van Herodotus heel anders dan in tekst 5.

- 2p **24** Beschrijf in eigen woorden het verschil en gebruik bij voorkeur niet meer dan 50 woorden.

Tekst 6

Bestudeer tekst 6 met de inleiding en de aantekeningen.

- 39p Vertaal de regels 1 t/m 12.

Einde